

ARXIUS: FUNCIO CULTURAL I ESTRATEGIES DE COL-LABORACIO

M. Àngels SUQUET i FONTANA
Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols

1. "Què es fa en un arxiu?"

Des de la Transició democràtica, els arxius han treballat de valent per comunicar amb el gran públic i també amb diferents sectors d'usuaris. Aquesta necessitat d'arribar i fer-se conèixer, de fet, és comuna a tots els agents culturals i centres gestors de patrimoni. La complexitat d'aquest fenomen ha provocat que, al llarg del temps, se n'hagin anat explorant diferents facetes i s'hagin utilitzat diferents noms: difusió, pedagogia, màrqueting, mediació i, darrerament, comunicació.

Encara avui dia una de les preguntes més habituals i alhora més temudes pels arxivers és "què es fa en un arxiu?". És una qüestió tan genèrica que és de mal respondre, tot i que sempre es pot resumir responent amb el clàssic "s'arxiva". Però el que evidencia aquesta pregunta és la dificultat que encara té avui una bona part de la gent per percebre l'abast de la tasca dels arxius. El "s'arxiva" tan sols reforçaria el tòpic de l'arxiver tancat en un dipòsit recòndit, envoltat de papers i, sobretot, pergamins. Per això, se sol optar per una resposta més pedagògica i també força més llarga.

D'entrada sembla clar que per als usuaris els llibres es troben a les biblioteques, els objectes, als museus i els documents, als arxius. En realitat, les diferències són menys evidents. Els arxius són centres gestors de patrimoni documental; des d'un punt de vista tècnic, la metodologia arxivística basa el tractament dels documents en la seva contextualització, és a dir, en la seva pertinença a un conjunt –un fons o una col·lecció– i en la seva relació amb el productor. Aquest aspecte constituiria el fet diferencial dels arxius en relació amb altres institucions gestores d'informació i documents com, per exemple, les biblioteques o els centres de documentació. Un altre aspecte important i també

desconegut per al gran públic és que l'àmbit d'actuació dels arxius abasta el procés de producció de la documentació, és a dir, la seva fase de gestió, a part de la seva organització posterior per a la consulta. En aquest sentit, l'actuació dels arxius també és diferent, per exemple, de les biblioteques.

Bàsicament, doncs, als arxius es fa una funció administrativa i una funció cultural. Segons el que estableix l'art. 32 de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents, en el cas dels arxius municipals aquestes funcions es concreten de la manera següent:

- Custòdia i gestió del patrimoni documental de l'ajuntament
- Promoció i coordinació de la implantació del Sistema de Gestió Documental
- Custòdia i gestió del patrimoni documental d'empreses, associacions i persones del municipi per mitjà de convenis i contractes
- Promoció de la recerca
- Organització d'activitats de difusió

Les dues primeres estarien més vinculades a l'àmbit administratiu i les tres darreres formarien part de la funció cultural, tant en l'aspecte de conservació del patrimoni com en l'aspecte de gestió i difusió. Els arxius, com els altres agents culturals, poden fer una important contribució a la societat per mitjà de la conservació de patrimoni, la recuperació de la memòria i la promoció del coneixement, no tant des de l'immobilisme i la nostàlgia, sinó per aplicar-los en projectes de futur a partir de la consciència i la visió crítica del passat. Els arxius, i en general totes les institucions culturals, poden jugar un paper important en la construcció de la identitat en un món cada vegada més globalitzat. La identitat entesa com a autoestima col·lectiva pot fomentar el sentiment de pertinença a un lloc i la integració dels diferents col·lectius socials. Els arxius, en el seu doble vessant de casa de la memòria i centre d'informació, poden contribuir en les polítiques culturals de les institucions.

2. La funció cultural dels arxius: un xic d'història

Des de l'antiguitat, els arxius s'han vinculat amb la funció jurídica i administrativa. A mitjan segle XIX, els canvis provocats per la industrialització i el romanticisme van desvetllar l'interès per la història; llavors, els arxius van ser vistos com a font per als erudits. No obstant, no serà fins després de la Segona Guerra Mundial que es començarà a generalitzar el consum de productes culturals, com a conseqüència de l'augment del nivell de vida i del temps lliure o la disminució de l'edat de jubilació.

El desenvolupament de la funció cultural dels arxius es produeix a partir dels anys 1960 —a l'Estat espanyol va ser a partir dels vuitanta—, amb la creació

dels serveis pedagògics. L'objectiu era obrir els arxius al gran públic i esborrar la imatge d'inaccessibilitat que tradicionalment se'ls atribuïa. Al llarg del temps, aquesta funció ha rebut moltes denominacions, com animació cultural, acció cultural, dinamització cultural, difusió cultural, promoció cultural o projecció cultural, entre d'altres. Potser això és degut als diferents enfocaments que s'han anat produint en la gestió cultural durant les darreres dècades. Als primers temps de la democràcia, els animadors socioculturals, vinculats al sector dels monitors i els esports, eren els organitzadors d'activitats amb grans dosis de voluntarisme i improvisació.

Als anys noranta, el creixement de la societat de l'oci i el consum cultural van requerir figures més professionalitzades. La gestió cultural va recórrer al màrqueting, que, aplicat sense finalitats lucratives, va prendre el nom de "màrqueting social", i al marxandatge. Aquest grau d'especialització, juntament amb la incorporació de noves funcions com la coordinació de la implantació de sistemes de gestió de documents, i també la dificultat per obtenir recursos, han provocat un cert estancament de l'activitat cultural dels arxius. En algun moment ha pogut semblar que tenim un paper secundari, com de més a més, davant la funció administrativa. No obstant, la necessitat de crear ofertes turístiques de qualitat, i especialment les noves tecnologies, els han retornat el protagonisme. Avui dia és difícilment discutible que la funció cultural o, en definitiva, la comunicació, és l'objectiu final que es proposa el tractament de la documentació.

Durant la darrera dècada, diferents propostes han plantejat la necessitat que els arxius apliquin de manera global les tècniques de difusió. L'any 2001, Ramon Alberch⁵ plantejava el paper de l'arxiver com a mediador: "los archiveros deberán de desempeñar un papel de «mediación» (...). El objetivo de esta mediación es que los productos y los servicios sean fácilmente inteligibles para los distintos sectores del público". Així, l'arxiver hauria de fer un procés constant de mediació entre l'arxiu i els ciutadans. L'any 2003, en un article publicat a la revista *Lligall*, jo mateixa vaig proposar la possibilitat de no limitar l'actuació pedagògica als serveis didàctics, sinó d'aplicar-la en general en totes les actuacions dels arxius. L'any 2005, les desenes Jornades d'Arxivística de Catalunya, sota el títol "Els arxivers, com (ens) comuniquem?", van proposar el terme "comunicació" per referir-se a les actuacions que calia dur a terme des dels arxius per fer-se entendre pels ciutadans. Les ponències analitzaven els diferents àmbits d'actuació de l'arxivística i desenvolupaven algunes estratègies possibles.

5 Ramon ALBERCH (2001), «Archivos, memoria y conocimiento», a *Archivos y cultura: Manual de dinamización*, Gijón, Trea, p. 13 - 26.

3. La comunicació i els arxius: línies d'actuació

Aquesta evolució del concepte de gestió cultural, d'alguna manera, ha implicat el desenvolupament de diferents línies d'actuació per part dels arxius. En primer lloc s'hi podrien situar els serveis educatius o pedagògics, ja que van ser la primera iniciativa promoguda pels arxius en l'àmbit de la funció cultural. L'objectiu d'aquests serveis és la difusió del contingut de l'arxiu i el foment de l'ús dels documents en la didàctica dels diferents nivells de l'ensenyament.

La segona línia d'actuació correspondria a la gestió cultural, és a dir, a l'organització d'activitats adreçades als ciutadans per a consum cultural. L'abast temàtic és força ampli, però és important que es fonamenti en la documentació de l'arxiu. Es poden prioritzar aquells temes o aspectes que poden reforçar la identitat del lloc. La difusió constituiria el darrer pas de l'organització de l'activitat, previ a la seva realització, i serviria per donar a conèixer els programes als usuaris potencials.

Una tercera línia podria ser el turisme cultural, o sigui, la programació d'activitats de divulgació, adreçades principalment a visitants, turistes i persones de segona residència. En aquest cas es pot recórrer a l'autenticitat del lloc com a reclam, remarcant els aspectes o elements que en són específics. Tanmateix, no cal perdre de vista el fet que aquests han d'estar ben fonamentats. Aquests dos aspectes són molt importants per tal de fer una bona promoció i, de vegades, no es tenen massa en compte. Així mateix, és molt important que la població no es desvinculi d'aquestes activitats i que s'hi arribi a identificar. Una manera d'aconseguir-ho és coordinar-les amb el treball dels serveis pedagògics. En el cas dels arxius, a més, s'ha de procurar que serveixin per a la difusió dels documents.

La quarta línia seria el treball de la comunicació o difusió del mateix arxiu, del seu contingut i dels seus serveis. Les actuacions poden consistir tant en l'organització de visites guiades, l'edició de targetes, díptics o cartells, la creació de recursos per mitjà de les noves tecnologies i, fins i tot, el marxandatge o comercialització d'una gama de productes. En aquest cas, les actuacions anirien adreçades als ciutadans de l'àmbit de l'arxiu i també als usuaris d'altres procedències i àmbits tècnics. Cal no oblidar, però, que la comunicació de l'arxiu i dels seus continguts ha de ser una constant en totes activitats organitzades pel mateix arxiu.

L'objectiu, en definitiva, és arribar al màxim nombre possible d'usuaris, però per tal d'aconseguir-ho cal que hi hagi un equilibri entre les activitats pensades per al gran públic i les que s'adrecen a sectors més concrets (estudiants de diferents nivells, professors, jubilats, col·lectius professionals, col·lectius o entitats de la societat civil, sectors marginals, etc.). Llavors, caldrà establir un ordre de prioritats i decidir amb quins sectors es treballarà primer, per tal de programar

correctament les activitats i fer-ne difusió. El treball amb les escoles es pot considerar una de les línies d'actuació bàsiques.

El disseny de les activitats vindrà condicionat pel tipus d'usuari a qui es volen adreçar i també pels recursos de què es disposa. En la seva programació és bàsic tenir en compte els horaris i els períodes de lleure del públic potencial. Un aspecte molt important és el tema o temes que es volen tractar. L'àmbit temàtic que es pot abastar des de l'arxiu és molt ampli: qualsevol època o aspecte de la història general, especialment si han tingut una repercussió local; fets locals d'interès general; temes específics o sectorials; personatges, col·lectius, entitats i institucions; tècniques de recerca; tipologies i sèries documentals; conceptes i metodologia de l'arxivística i la gestió documental. Si pensem en la funció administrativa, les activitats de l'arxiu també podrien donar coneixements de procediment administratiu i organització de l'administració pública. Cal decidir si es prioritza un tema perquè sigui treballat de manera principal; llavors, és important tenir en compte els criteris institucionals i les actuacions que es realitzen en altres organismes i entitats del territori, però, alhora, també s'ha de procurar no caure en la monotonia i no deixar de cobrir mancances tant a nivell de coneixements com de sectors d'usuaris.

La tipologia d'activitats també és molt diversa i és comuna entre els diferents agents culturals: visites a l'arxiu, exposicions, tallers, cursos, cicles de conferències, concursos, beques, itineraris, gimcanes, modelisme, dramatitzacions i recreacions històriques, etc. Com que les activitats són de naturalesa efímera, és interessant crear productes, que solen consistir en publicacions o materials didàctics, però també es poden trobar fórmules més creatives, com l'edició de contes o de còmics, col·leccions de cromos o jocs. En aquest sentit, les noves tecnologies ofereixen un gran nombre de possibilitats.

4. L'experiència a Sant Feliu de Guíxols

L'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols compta amb una important tradició d'activitat cultural. A mitjan dels anys vuitanta es va encetar una línia de publicacions, la col·lecció "Estudis Guixolencs"; es va organitzar el servei pedagògic, els Tallers d'Història, i es va començar a publicar un butlletí que posteriorment es va convertir en la revista *L'Arjau*.

El servei pedagògic, o Tallers d'Història, va començar a funcionar l'any 1986, promogut per l'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols, en col·laboració amb el Museu d'Història i posteriorment també amb la Biblioteca Pública Octavi Viader. És un servei que ofereix a professors i alumnes assessorament i eines –activitats i publicacions– perquè puguin treballar el coneixement i la visió crítica de la història a partir de la història local i les seves fonts. Una part de les

activitats organitzades –xerrades, cursos, exposicions, etc.- s’adrecen a sectors més amplis de població, sempre amb la voluntat de recuperar i difondre la història i el patrimoni municipals. Actualment els Tallers s’han proposat la missió següent: promoure l’ús del patrimoni documental de la ciutat per fomentar la consciència de pertinença al territori, la cohesió social i la participació ciutadana per mitjà de continguts i activitats que donin a conèixer la ciutat a partir de les seves especificitats.

Els Tallers d’Història organitzen:

Xerrades i tallers a les aules de les escoles i els instituts

Sessions per a professors

Activitats de difusió: xerrades als centres cívics, al Consorci Sant Feliu Gent Gran i exposicions al pati de l’Ajuntament (vinculades a la Mostra Literària de Sant Jordi)

Una proposta didàctica de cada tema, publicada a la col·lecció de Quaderns Didàctics El Trinquet.

Els Tallers d’Història col·laboren amb la Biblioteca Pública Octavi Viader en l’organització de la Mostra Literària de Sant Jordi.

La col·lecció “Estudis Guixolencs” té llarga tradició i prestigi. El primer títol va sortir l’any 1987 i fins l’any 2011 han sortit publicats vint-i-quatre títols. Per controlar la despesa i per mantenir una coherència en la col·lecció s’ha definit el format i el disseny dels llibres. Per aquest mateix motiu també s’ajusta la tirada segons els temes (habitualment se’n fan tres-cents exemplars) i s’ha començat a fer edició electrònica dels volums antics.

L’Arjau es va iniciar el setembre de l’any 1989 amb la capçalera *Informatiu de l’Arxiu i Museu de Sant Feliu de Guíxols*. A partir del número 29, de novembre de 1997, la revista es va transformar en *L’Arjau* i abastava també els serveis de biblioteca i educació. A partir del 2008 es va replantejar aquesta publicació: es va convertir en monogràfica i es va iniciar una política de col·laboracions que intenta ser plural i cercar complicitats en funció dels temes. La tirada generalment ha estat de mil tres-cents exemplars, però s’han canviat els criteris de distribució i s’ha prioritzat el repartiment en la ciutat. També es fa l’edició electrònica de la revista i s’han digitalitzat els números antics.

L’Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols organitza activitats de manera puntual i se sol procurar que estiguin vinculades o bé als Tallers d’Història o bé a les publicacions que s’editen durant l’any. Per exemple, s’han organitzat conferències i taules rodones amb motiu de les presentacions de llibres o de determinats números de la revista *L’Arjau*. Els darrers anys, l’Arxiu organitza una exposició al pati de l’Ajuntament amb motiu de la Festa Major, generalment a partir del contingut de *L’Arjau* que surt al mes d’agost.

A nivell de comunicació, l’Arxiu ha editat punts de llibre i díptics; també ha

organitzat puntualment visites o jornades de portes obertes, però en els darrers temps ha apostat decididament per les noves tecnologies per mitjà de la creació d'un bloc (<http://arxiunicipalguixols.blogspot.com>) i la participació en les xarxes socials, concretament a Facebook. La creació del bloc ha donat visibilitat als recursos que s'anaven penjant a la pàgina web institucional (<http://www.guixols.cat/web/>); d'aquesta manera, no només s'expliquen quins serveis i quins productes tenim a l'Arxiu sinó que s'ha començat a oferir instruments d'accés a la informació (guies, catàlegs, índexs, transcripcions...) i publicacions electròniques. El bloc també permet generar notícies sobre l'Arxiu. Totes les novetats es difonen per mitjà de Facebook —on hi ha més de mil vuit-cents amics agregats—, a part del tractament habitual en mitjans de comunicació, segons quina sigui la rellevància de la notícia.

El pas següent que hi ha en projecte és oferir un autèntic arxiu virtual en xarxa per mitjà d'un cercador. Com que la inversió que requereix aquest projecte és molt gran, s'han prioritzat aquells conjunts que tenen un major índex de consulta (hemeroteca i secció d'imatges), el més representatiu a nivell històric —el cartulari anomenat *Llibre Vermell*— i els fons vinculats a elements més característics del municipi, com el fons de la Companyia del Tren de Sant Feliu de Guíxols a Girona o el del Salvament de Nàufragos.

5. El foment de la recerca

La Llei d'arxius i documents estableix una funció específica per als arxius, que és el foment de la recerca. Aquesta línia d'actuació és fonamental perquè la seva realització aporta la informació necessària per nodrir les activitats i productes promoguts pels arxius. Lògicament, abans de comunicar cal tenir molt clar què es vol dir i també que estigui ben fonamentat. La recerca, juntament amb l'organització i descripció dels fons, són tasques que cal realitzar abans d'emprendre qualsevol de les línies d'actuació proposades per a la funció cultural. Tant el tractament de la documentació com el buidatge i anàlisi de dades són actuacions complexes que requereixen gran dedicació i coneixements molt especialitzats.

Si bé l'organització de la documentació forma part de les tasques a realitzar en un arxiu, no és gens recomanable que la recerca sigui realitzada per personal del mateix arxiu. No obstant, de vegades és inevitable realitzar alguna petita investigació per documentar la història dels productors dels fons i també la dels mateixos documents, requerida durant l'elaboració dels instruments de descripció, però la recerca amb majúscules entenem que ha de ser encomanada a especialistes: estudiosos locals, grups de recerca universitaris, doctorands, etc. Les fórmules poden ser diverses; no obstant, una de les més comunes és la concessió de beques amb el compromís de publicar posteriorment els treballs resultants.

L'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols va instituir la beca de recerca Lluís Esteva i Cruañas, dotada amb 6.000 € i de la qual s'han celebrat set edicions. Les quatre primeres van ser de convocatòria pública i les dues darreres han estat encàrrecs. D'aquestes dues, una ha estat encomanada a un grup de recerca de la Universitat Autònoma per a la realització del catàleg raonat de l'obra del compositor Juli Garreta i l'altra va ser atorgada a un investigador local per l'elaboració d'un recull de quatre-centes biografies de persones de Sant Feliu de Guíxols. La intenció, en el futur, és invertir en temes sobre els quals hi hagi mancances de coneixement i encarregar els treballs de recerca als grups constituïts en l'àmbit universitari o a investigadors acreditats.

6. L'arxiu com a agent cultural: punts dèbils, punts forts, amenaces i oportunitats

Els serveis que ofereixen els arxius actualment queden molt lluny del tancament i l'hermetisme que se'ls ha associat tradicionalment. Per desgràcia, aquesta imatge encara és present en la societat. Aquest és potser el punt dèbil que pot dificultar més el desenvolupament de les seves funcions, ja que aquesta percepció pot afectar la comunicació amb els seus clients, ja siguin responsables polítics o usuaris. Aquest aspecte s'ha de tenir constantment present en el moment de dissenyar totes les actuacions de l'arxiu, especialment les que es duren a terme dins l'àmbit de la gestió cultural. Un altre punt dèbil, probablement relacionat amb l'anterior, és la dificultat per obtenir recursos.

No obstant, els arxius tenen com a punt fort el fet que existeixen necessàriament com a rastre material de la gestió i el funcionament d'organismes i institucions. Des de l'any 2010, la Llei d'arxius i documents va establir que els arxius han d'existir obligatòriament en tots els municipis de més de deu mil habitants. Un altre punt fort són les característiques de la seva matèria primera, que és la documentació. Una bona part de les persones perceben els documents com a importants i autèntics. A banda, els documents poden tenir un gran poder evocador i generar una bona dosi d'emotivitat, cosa especialment evident en el cas de les fotografies.

Aquests punts forts poden ser clau davant dels interessos o inquietuds que existeixen avui dia. És força evident la necessitat de recerca de la identitat dels pobles davant el fenomen de la globalització i la celeritat vertiginosa amb què es produeixen els canvis; aquestes raons explicarien el boom de la història local i de la recerca genealògica. L'èxit dels parcs temàtics i els viatges a països exòtics serien indicadors del desig d'experimentar sensacions autèntiques, que també es poden enfocar cap a la vivència del nostre mateix passat. L'adequació i reforma dels sistemes tradicionals d'ensenyament i la importància que han

adquirir els aspectes experimentals i pràctics també poden afavorir les actuacions dels arxius per mitjà dels serveis pedagògics. En unes circumstàncies de crisi com les actuals, la recerca de la identitat i l'exemple dels antics emprenedors poden esdevenir un bon recurs per motivar iniciatives.

7. La col·laboració com a estratègia

Per engegar qualsevol actuació és important tenir en compte l'oportunitat de la seva execució en l'àmbit geogràfic en què treballem i també el moment en què es planteja fer. En el mateix sentit, és important establir una bona política d'aliances o col·laboracions que poden prendre diferents formes. El "partenariat", per exemple, és una fórmula basada en la complementarietat dels diferents col·laboradors, ja que proposa el treball conjunt d'ens i òrgans que comparteixen objectius i que poden participar en un mateix projecte aportant els seus recursos i les seves inèrcies. Altres sistemes es basen en aportacions econòmiques, com el mecenatge cultural o el patrocini; no obstant, aquest tipus de col·laboració pot generar relacions de dependència.

Segons el director de l'Arxiu Municipal de Girona, Joan Boadas (1995), el "partenariat" és una fórmula d'actuació per la qual dos o més agents de naturalesa distinta, sense que perdin la seva especificitat, es posen d'acord en realitzar quelcom en un termini concret, que és més que la suma d'ells o que no podrien fer sols o que és diferent del que fan i que implica riscos i beneficis. El concepte és diferent als d'interlocució (no hi ha acció posterior), participació (parts de la mateixa cosa), coordinació (mer compromís organitzatiu), col·laboració (no hi ha implicació mútua) o cooperació (treball amb algú).

Les col·laboracions de "partenariat" es poden cercar en la institució a la qual pertany l'arxiu. Per exemple, en un ajuntament es pot treballar amb protocol, els serveis d'ensenyament o educació, l'àrea de cultura i altres serveis de gestió del patrimoni com biblioteques o museus, centres cívics, serveis socials, escoles d'adults, etc. Fora del marc institucional es poden establir línies de col·laboració amb centres educatius de qualsevol nivell, centres de recursos pedagògics, entitats o associacions, empreses, altres administracions, etc. Per tal que això sigui possible cal tenir la màxima informació possible sobre l'entorn de l'arxiu i treballar els contactes personals. La imaginació permet arribar a propostes creatives on els col·laboradors poden fer aportacions molt diverses, des de recursos humans passant pel repartiment de tasques o funcions; la cessió d'equipaments, espais i materials; l'aportació de recursos econòmics mitjançant, per exemple, la distribució de la despesa; fent promoció conjunta de les activitats tot aportant cadascú diferents sectors d'usuaris, etc.

L'Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols col·labora habitualment amb el

Museu d'Història i la Biblioteca Pública Octavi Viader. Actualment, els tres serveis formen l'Àrea d'Història, Coneixement i Difusió, que té com a objectiu contribuir a la promoció de la ciutat des de l'àmbit del patrimoni i la història. Un dels marcs on aquesta col·laboració es produeix de manera més estable són precisament els Tallers d'Història, en què el Museu hi aporta visites guiades i exposicions i la Biblioteca, la Mostra Literària de Sant Jordi. A part, hi ha la participació també constant dels vuit centres docents de Sant Feliu de Guíxols (sis escoles i dos instituts). Puntualment, segons el tema que es desenvolupa, han participat també entitats de naturalesa diversa. L'Associació d'Amics del Ferrocarril de les Comarques de Girona va fer xerrades durant l'edició "Sant Feliu sobre rodes". Les associacions de veïns dels diferents barris de la ciutat van participar en el taller "De bat a bat. Sant Feliu barri a barri", contrastant els textos del recurs didàctic i proposant elements identificatius de cadascun dels barris i sectors.

Els Tallers d'Història d'enguany porten el títol "Quina vida!" i proposen el treball de la biografia i el retrat. L'objectiu és fomentar la consciència de la importància de la conservació del llegat documental de les persones. El treball parteix del llibre de Gerard Bussot *Gent d'un segle: Sant Feliu de Guíxols 1900 – 2000 (401 apunts biogràfics)*, que és el darrer llibre publicat en la col·lecció Estudis Guixolencs. En aquest cas, l'Arxiu compta amb la col·laboració de la Fundació Moret i Marguí, que té com a finalitat la preservació dels llegats personals. Per mitjà d'un conveni, aquesta entitat donarà suport en les campanyes als mitjans de comunicació.

Quant a publicacions, l'Arxiu Municipal ha signat dos convenis amb l'editorial Efadós per a l'edició de dos llibres sobre la Costa Brava. L'Arxiu ha elaborat els textos i ha fet la selecció d'imatges a canvi d'obtenir un nombre determinat de llibres i de la promoció de la ciutat i del mateix servei en un àmbit territorial molt més ampli que l'estrictament local.

En relació amb les noves tecnologies, l'Arxiu ha signat un conveni amb els propietaris i administradors de la pàgina web <http://www.soyssantfeliudeguixols.com/>, amb la voluntat de dotar-la de continguts culturals i patrimonials i establir els enllaços corresponents. L'objectiu també és promocionar la ciutat a la xarxa i alhora donar a conèixer l'Arxiu Municipal. En aquest cas, la contraprestació principal també és ampliar l'espectre de destinataris de la nostra difusió tant a nivell de perfils com d'àmbit geogràfic.

En l'àmbit de la recerca, des de fa anys l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols ha contribuït per mitjà de l'Arxiu -igual com altres ajuntaments de la comarca- en l'edició de les publicacions de l'Institut d'Estudis del Baix Empordà. A part, l'Arxiu ha comptat amb l'assessorament d'aquesta entitat en l'adjudicació de diferents beques de recerca.

Les col·laboracions també es poden plantejar en marcs d'àmbit més global

on desenvolupar les actuacions, com per exemple xarxes, programes o projectes determinats en els quals ja hi ha establerts uns certs protocols de treball. L'Arxiu Municipal treballa des de l'any 2010 en El Pla de Barris de Sant Feliu de Guíxols, concretament en la recuperació de la memòria dels barris del Puig i Eixample de Llevant. El termini per desenvolupar aquest projecte és de quatre anys. Una de les primeres actuacions, per exemple, va ser l'organització d'un concurs de fotografies en col·laboració amb l'Agrupació Fotogràfica i Cinematogràfica de Sant Feliu de Guíxols. S'ha estat treballant en la compilació d'informació, tant a nivell de testimonis orals com a nivell de documentació. Tot aquest material ha de servir per elaborar diferents productes; en primer lloc, es van elaborar una sèrie de recursos en línia (<http://www.guixols.cat/web/pla-de-barris/actuacions-socioeconomicques/arxiu-municipal/per-saber-ne-mes.html>). L'any 2012 es preveu l'organització de xerrades i tallers amb les associacions de veïns i casals dels centres cívics per comunicar presencialment els continguts elaborats. Finalment, l'any 2013 -que és el darrer del Pla de Barris- es preveu l'edició d'un audiovisual, la realització d'una exposició i la publicació d'un número de *L'Arjau*. Aquest any 2011, per exemple, s'ha col·laborat amb la cooperativa de consumidors ecològics "La Manduca" en l'organització d'una jornada sobre el cooperativisme a Sant Feliu de Guíxols.

L'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols -per mitjà de l'Àrea de Protocol i Relacions Institucionals i l'Arxiu Municipal- ha format part de la Xarxa de Municipis Indians des de la seva creació l'any 2008. Aquesta entitat és una associació sense ànim de lucre formada per onze municipis catalans: Arenys de Mar, Begur, Blanes, Cadaqués, Calonge, Lloret de Mar, Sant Feliu de Guíxols, Sant Pere de Ribes, Torredembarra, Palafrugell i Vilanova i la Geltrú. Té com a missió esdevenir un marc de cooperació i col·laboració entre els municipis per desenvolupar una política promoció turística i de difusió del llegat indià per contribuir a la creació d'una oferta turística de qualitat. En aquest marc s'ha elaborat una pàgina web, s'ha participat en fires turístiques, s'han editat díptics i s'ha col·laborat en la publicació d'una guia.

Per plantejar un desenvolupament de la col·laboració entre arxius i centres d'estudis, cal valorar els àmbits comuns i els complementaris. Els àmbits comuns poden ser les publicacions i l'organització d'activitats com xerrades, jornades, etc. L'aspecte complementari és la recerca, que és la clau de volta per a la difusió dels arxius i que representa la fase intermèdia entre l'organització de la documentació i la comunicació. La col·laboració en recerca implica en primer lloc el consens dels continguts i l'establiment de les aportacions que poden fer cadascuna de les parts. Un segon pas pot ser la coordinació dels programes d'activitats respectius, la participació recíproca en actuacions i/o publicacions d'un i altre i, fins i tot, l'organització conjunta d'activitats de difusió. Sens dubte, els arxius

i els centres d'estudis són agents culturals amb moltes possibilitats de treball conjunt. Aquests tipus d'actuació sempre han estat una fórmula recomanable a l'hora de programar activitats que tinguin una incidència real en la societat. No obstant, les circumstàncies actuals les han convertit gairebé en una estratègia necessària per optimitzar al màxim els recursos i poder dur a terme actuacions.

8. Bibliografia

- ALBERCH, Ramon; BOADAS, Joan (1991). *La función cultural de los archivos*. Bergara: IRARGI. Centro de Patrimonio Documental de Euskadi.
- ALBERCH, Ramon (2011a). «Archivos, memoria y conocimiento». A: *Archivos y cultura: Manual de dinamización*. Gijón: Trea, p. 13-26.
- (2011b). «Imagen, marketing y comunicación». A: *Archivos y cultura: Manual de dinamización*. Gijón: Trea, p. 27-44.
- BOADAS, Joan (1994). «L'estratègia de difusió dels arxius catalans: Anàlisi d'actuacions i algunes propostes». *Lligall* [Barcelona], núm. 8, p. 157-175.
- (1995). «Gestió cultural, partenariat i arxius», *Lligall* [Barcelona], núm. 10, p. 117-119.
- BOIX, Lurdes (2001). «Historia, ciudadanía y turismo cultural». A: *Archivos y cultura: Manual de dinamización*. Gijón: Trea, p. 107-134.
- PIETERSE, Wilhemina (1995). «L'arxiu i la difusió». *Lligall* [Barcelona], núm. 10, p. 189-198.
- «Ponències de les desenes Jornades d'Arxivística de Catalunya: Els arxivers com (ens) comuniquem?» (2005). *Lligall* [Barcelona], núm. 23.
- «Reflexions per a la utilització didàctica dels fons d'arxiu a Catalunya. El Servei Educatiu: una funció, un repte, una necessitat?» (2002). A: *Didàctica amb fonts d'arxius*. Barcelona: Institut de Ciències de l'Educació, p. 59-82.
- SOLÉ i SABATÉ, Josep M. (1995). «L'arxiu i el foment de la investigació». *Lligall* [Barcelona], núm. 9, p. 79-84.
- SERCHS, Jordi; SUQUET, M. Àngels (2009). «Els arxius i la comunicació». A: *Manual d'arxivística i gestió documental*. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya, p. 465-502.
- SUQUET, M. Àngels (2003). «Els arxius com a agents culturals». *Lligall* (núm. 21). Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya, 2003. p. 73 a 81.
- VICENTE, Carles (1995). «L'arxiu en el marc de la gestió del patrimoni cultural». *Lligall* [Barcelona], núm. 9, p. 85-96.